

Nieuws uit

D'n Nieuwe Hof

De Sint in D'n Nieuwe Hof

In Memoriam Fransje van der Schoor

Plant een bol voor de hommel

Winter 2024-2025

IVN instituut voor natuureducatie en duurzaamheid is een organisatie van vrijwilligers en beroepskrachten die streeft naar meer natuur en een duurzame samenleving.

Lidmaatschap

Vriend van IVN: € 15,00 per jaar.

Vrienden ontvangen 4x per jaar ons afdelingsblad D'n Nieuwe Hof.

U kunt het bedrag van het lidmaatschap overmaken op: **IBAN: NL54RABO0127734988**
t.n.v. Penningmeester IVN VALKENSWAARD-WAALRE

Opzeggen van uw lidmaatschap dient te geschieden vóór 1 december van het lopende jaar.

Schriftelijk bij Jan van Heeswijk, of per e-mail: javanheeswijk@gmail.com

Landelijk lidmaatschap: € 25,00 per jaar.

Met het landelijk lidmaatschap steun u uw eigen vereniging en het landelijk IVN.

Landelijke leden ontvangen naast ons afdelingsblad D'n Nieuwe Hof ook 4x per jaar het landelijk IVN-blad: Mens en Natuur.

Lidmaatschap jeugdvrienden (kinderen en jongeren tot 18 jaar): € 15,00 per jaar.

De website van onze afdeling is: <https://www.ivn.nl/afdeling/valkenswaard-waalre>

De website van de landelijke IVN is: <https://www.ivn.nl>

Natuureducatie Centrum D'n Nieuwe Hof,

Adres: Bosstraat 25, 5553 CK VALKENSWAARD, telefoon 040-2018395

Email: secretariaat@ivn-valkenswaard-waalre.nl

BESTUUR

Voorzitter	Jan Schutjes tel: 06-23269205	Valkenswaard
Secretaris	Yolanda Werson e-mail: secretariaat@ivn-valkenswaard-waalre.nl	Valkenswaard
Penningmeester	Emile Weijters	Valkenswaard
Ledenadministratie	Jan van Heeswijk	Valkenswaard
Leden	Jan Das	Riethoven
	Anneke Droog	Valkenswaard
	Ad Baken	Valkenswaard
	Gerrit Klitsie	Valkenswaard

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	pag. 3
Activiteitenoverzicht winter	pag. 4
Voorwoord	pag. 5
Wist u dat....	pag. 6
Wandelingen IVN-Valkenswaard-Waalre 2025	pag. 7
IVN Sterrencursus 2025	pag. 8
In Memoriam Fransje van der Schoor	pag. 9
De nacht van de vleermuis	pag. 10
Boomfeestdag Aalst-Waalre: een natte bedoening	pag. 11
Beeldverslag IVN paddenstoelenwandeling Riethoven	pag. 12
Verslag WOKLE (houtwallenwerkgroep)	pag. 14
Karton op borders van onze tuin bij D'n Nieuwe Hof	pag. 14
Boomfeestdag in Valkenswaard en Waalre	pag. 15
Begeleiders gezocht voor de kindermiddagen in Vlindertuin Waalre	pag. 16
Koninklijke onderscheiding voor Huub van Melick	pag. 16
Natuurwerkgroep Waalre in 2024	pag. 17
Grote clubactie	pag. 17
Actie 'Plant een bol voor de hommel'	pag. 18
Gezocht: begeleiders publiekswandelingen	pag. 18
De Sint in D'n Nieuwe Hof	pag. 19
Paddenstoelenwandeling schoolgidsen	pag. 20
Natuurweetje Ben van de Ven: "Explosief"	pag. 21
'Winter' gedicht van Herman de Coninck	pag. 22

Activiteitenoverzicht

Winter 2024/2025

Tuinwerkgroep D'n Nieuwe Hof Valkenswaard

Elke woensdagochtend van 10 tot 12 uur is de tuinwerkgroep actief bij D'n Nieuwe Hof, **die er overigens graag wat helpende handen bij wil hebben!**

Vlindertuin Waalre

Het hele jaar door wordt er (bij goed weer) door vrijwilligers onderhoud gepleegd op dinsdagmorgen van 10 tot 12 uur. De vlindertuin ligt in het bos bij de Blokvenlaan in Waalre-dorp. Tegenover huisnummer 43 ongeveer 150 meter het bospad volgen. Auto's s.v.p. parkeren aan de Blokvenlaan, fietsen kunnen bij de tuinpoort gestald worden.

Vlinder-insectentuin Riethoven

De vlindertuin Riethoven is alle dagen toegankelijk. De leden van de werkgroep zijn elke zaterdagmorgen aanwezig voor informatie en onderhoud van 11.00 tot 12.30 uur. Wandelingen voor groepen kunnen worden aangevraagd bij een van de leden van de werkgroep op zaterdagmorgen in de vlindertuin.

Publiekswandelingen

Zondag 9 maart: Loonwandeling. Thema: **“Loonlandschap en zijn cultuur.”**
Start 14.00 uur bij Herberg 't Loon, Loonderweg 44 in Waalre.

Zondag 30 maart: Vogelwandeling in de Malpie. Thema: **“Op zoek naar de blauwborst en de rietgors”**
Start: 8 uur op parkeerplaats Malpie voorbij de Venbergse Molen, 5556 TA, Valkenswaard (het zandpad volgen na de Molenstraat).

Een schema met alle publiekswandelingen van 2025 vindt u op pagina 7.

Paaltjeswandelingen

In de gemeente Waalre heeft het IVN enkele wandelingen uitgezet die zijn aangegeven door paaltjes met een gekleurde kop. Drie wandelingen worden aangeduid met blauwe koppen, één met witte kop. Bij het startpunt van elke wandeling zijn gratis folders verkrijgbaar, met daarop de route en tal van bezienswaardigheden onderweg. De folders zijn ook af te halen in het Huis van Waalre.

Jeugd IVN

Kom je bij ons bomen?

Op zondag 15 december gaan we samen 'bomen', in Belevingspark de Kleine Meer! Doe niet je beste kleren aan, ze kunnen vies worden. We starten bij het IVN gebouw, Bosstraat 25 Valkenswaard. Van 9.30 uur tot 12.30 uur, voor kinderen van 8 tot 12 jaar. We gaan gezamenlijk naar het Kleine Meerpark. Na de opening gaan we aan de slag met een aantal leuke activiteiten.

Natuurwerkgroepen Valkenswaard en Waalre

Wilt u deelnemen aan de activiteiten op de zaterdagochtenden neem dan contact op met:
Antoon Obbing coördinator voor Waalre (e-mail antoon.obbing@gmail.com)
Wim en Hanita van Amelsvoort voor Valkenswaard (telefoon 040-2042979)

Cursussen en trainingen

IVN sterrencursus “De fascinerende sterrenhemel”

Dinsdag 9,14, 21 en 28 januari en op 4 en 11 februari.
De cursustijden zijn van 19.45 tot 22.15 uur.

Cursus vogels herkennen

De cursus bestaat uit 4 lesavonden en 6 veldexcursies naar vogelrijke gebieden. Cursisten krijgen bij aanvang een vogelgids.

De cursus is volgeboekt: je kunt je niet meer aanmelden.

(Voor de deelnemers: de cursus start vanaf 12 februari, diverse data in februari, maart, april en mei: zie onze website).

Voorwoord

Valkenswaard, december 2024

Beste IVN-ers,

Onze werkgroepen hebben het afgelopen jaar bergen werk verzet. We hebben er van het afgelopen kwartaal een paar op papier gezet, maar dat wil niet zeggen dat de hier niet genoemde groepen hebben stilgezeten natuurlijk.

De werkgroep biodiversiteitsherstel heeft een succesvolle activiteit georganiseerd. Maar liefst 120 personen kwamen op 7 december gratis bloembollen ophalen onder het motto: plant een bol voor de hommel. Een mooi moment om onze meerwaarde als IVN Valkenswaard-Waalre voor het voetlicht te brengen.

Verder is het nieuwe wandelschema klaar, met dank aan de wandelvrijwilligers. We kunnen overigens altijd nieuwe wandelvrijwilligers en gidsen gebruiken. Omdat Emile als coördinator gaat stoppen zal Yolanda deze taak overnemen.

Hoe populair onze cursussen zijn zie je bijvoorbeeld bij de cursus “Vogels herkennen” voor het komende voorjaar: binnen een week volgeboekt! Ook de cursus sterrenkunde gaat nog altijd als een speer. Er waren zoveel aanmeldingen dat er nog een 2e ingepland is. Emile heeft wel aangegeven hiermee te gaan stoppen, dus heb je verstand van sterren en kun je daar enthousiast over vertellen dan zijn we op zoek naar jou. Of misschien ken je iemand die dit graag wil doen.

Rondom ons onderkomen D'n Nieuwe Hof is er ook hard gewerkt, zo kun je in dit blad lezen hoe de borders van onze tuin een metamorfose ondergaan met behulp van karton. Verder hebben leden van de houtwallengroep het blotevoetenpad helemaal opgepimpt, ziet het er weer op en top uit, en is het voor de kinderen weer helemaal veilig. Ook doet de lantaarnpaal het weer en worden er nieuwe fietsenrekken geplaatst.

Zoals gezegd is dit maar een kleine greep uit al het moois wat we in 2024 voor elkaar hebben gekregen. Chapeau voor iedereen die zijn of haar steentje heeft bijgedragen bij alles wat we afgelopen jaar hebben gedaan. Laten we vast proosten op een even mooi en productief 2025!

De redactie namens

Jan Schutjes, voorzitter, die door omstandigheden het voorwoord moest overslaan.

Wist u dat?.....

- Sinterklaas onder grote belangstelling en onder winterse omstandigheden bij D'n Nieuwe Hof is aangekomen.
- Wil Koopman na heel veel jaren stopt met het uitlenen van de schoolprojecten.
- We hem voor al zijn jaren trouwe dienst zeer erkentelijk zijn.
- Het nieuwe wandelschema klaar is. Met dank aan de wandelvrijwilligers het schema snel gevuld was.
- De cursus vogels herkennen voor het voorjaar 2025 binnen een week was volgeboekt.
- De cursus sterrenkunde 2025 zoveel aanmeldingen heeft dat er 2 cursussen gegeven gaan worden.
- Er voor de buitenvrijwilligers een cursus veilig werken in de natuur komt.
- Suus Leenknecht de beoogde penningmeester is, en na onze ledenvergadering het stokje over gaat nemen van Emile Weijters.

IVN VALKENSWAARD-WAALRE PUBLIEKSWANDELINGEN 2025

Kalender 2025

Pasen 20-21 april

Hemelvaart 29 mei

Pinksteren 8-9 juni

Brabantse Dag 31 augustus

Bloemencorso 19 september

carnaval zondag 2 maart

meivakantie 26 april-4 mei

zomervakantie 5 juli-17 augustus

herfstvakantie 11-29 oktober

DATUM	GEBIED	STARTPUNT	TIJD	GIDSEN
Zo 9 mrt	Loonwandeling: Thema "Loonlandschap en zijn cultuur"	Herberg 't Loon, Loonderweg 44, 5581 VG Waalre <u>Vooraf inschrijven op de IVN website!</u>	14.00 – 16.00	Taissa
Zo 30 mrt	Vogelwandeling in de Malpie "Op zoek naar de blauwborst en de rietgors"	Parkeerplaats Malpie voorbij de Venbergse Molen, 5556 TA, Valkenswaard (het zandpad volgen na de Molenstraat)	08.00 – 11.00	VWG
Zo 13 apr	Wandeling in park de Meeris "Schotse Hooglanders in de Meeris"	Parkeerplaats straat Agterste Meer, 5581 XC Waalre	10.00 - 12.30	Henk Gr, Walter vd P
Zo 4 mei	Vogelwandeling in het Leenderbos / Oasegebied "Zijn alle vogels weer terug"	Parkeerplaats bij de Drie Bruggen; de Zeelberg 37, 5555 XH Valkenswaard	07.00 – 10.00	VWG
Wo 7 mei	Wandeling "Aalsterheide en Achtereinds Laag" Thema: Bos- en heidewandeling	Achtereindsestraat 2a, 5583 TB Aalst (gemeente Waalre) <u>Vooraf inschrijven op IVN website !</u>	14.00 – 16.00	Peter Bleijs
Zo 1 juni	Wandeling "Beleef het Tongelreepdal"	Tennispark "Eeckenrode" de Hurken 1a 5583 AA Aalst, gemeente Waalre	10.00 – 12.00	Walter vd P, Henk Gr
Zo 8 juni	Vogelwandeling Thema: "Kom mee naar buiten voor de wiewaal"	Natuurpoort Achelse Kluis De Kluis 1, 3930 Hamont-Achel, België	07.00 – 10.00	VWG
Zo 22 juni	Wandeling Dommelen-Zuid Thema: "Op zoek naar de voorjaarsbloeiers"	Informatiebord bij het kruispunt van het fietspad 't Broek met het zandpad. 5551 TH Valkenswaard	10.00 – 12.00	Anneke Dr, Emile W
Vrij 4 juli	Nachtzwaluwwandeling op de Grote Heide: "Op zoek naar de nachtzwaluw"	Parkeerplaats Valkenswaardseweg, afslag Leenderbos 5595 XR Leende	21.30 – 23.30 Max. 2 uur	VWG
Zo 28 sept	Wandeling in park de Meeris: "Schotse Hooglanders in de Meeris"	Parkeerplaats straat Agterste Meer, 5581 XC Waalre	10.00- 12.30	Henk Gr, Walter vd P
Zo 19 okt	Meertjesvenwandeling Thema: Herfst	Einde Vlasrootlaan/Gildebosweg, (op de zessprong) 5582 VC Waalre	14.00 – 16.00	Cor d J, Annelies W
Zo 23 nov	"Oud-Aalst en Diepenvoorde" wandeling Thema: Dorp aan de Tongelreep	Monument "Opengeslagen boek" (voormalig Bibliotheekgebouw), De Leesakker 1, 5582 ZB Aalst gemeente Waalre	14.00 – 16.00	Henk Gr, B/W Stipd Walter v/d P

IVN Sterrencursus 2025

In januari en februari 2025 zal de wel bekende IVN sterrencursus “De fascinerende sterrenhemel” van start gaan. Tijdens deze cursus hopen we de prachtige wintersterrenbeelden Orion en Stier en de Pleiaden aan de hemel te zien en natuurlijk ook de Poolster en andere sterren en sterrenbeelden.

Deze cursus, bedoeld voor mensen die wat meer van de sterrenwereld willen weten, probeert op een begrijpelijke wijze de complexiteit van de sterrenhemel, de bewegingen van de hemellichamen en de processen in de kosmos uit te leggen. Veel tijd zal besteed worden aan het zich oriënteren en het waarnemen van de sterrenhemel waarbij we gebruikmaken van een sterrenkaart. De cursus kent *5 lesavonden* waarvan een avond in Asten, voor een bezoek aan de Jan Paagman Sterrenwacht met het indrukwekkende Pieterse Planetarium.

Tijdens de cursus komen de volgende onderwerpen aan bod: de diverse hemellichamen (sterren, planeten, manen, kometen, meteoren, sterrenstelsels), naamgeving van sterren, ons Zonnestelsel, de Dierenriem, de levensgang van sterren (Rode Reuzen, Witte Dwerfen, Neutronensterren en Zwarte Gat), de Oerknal, het werken met

een sterrenkaart, wanneer is welke planeet waar te zien, app's en computerprogramma's voor sterrenhemel-simulatie.

De cursusavonden zijn dinsdag 14, 21, 28 januari en op 4 en 11 februari.

De cursustijden zijn van 19.45 tot 22.15 uur.

De cursus wordt gegeven in het IVN gebouw van de afdeling Valkenswaard (Bosstraat 25, 5553 CK Valkenswaard). *De cursusgeld bedragen € 40,00 voor leden en € 45,00 voor niet-leden.* Deze prijs is inclusief syllabus, sterrenkaart, bezoek aan de Sterrenwacht en Planetarium te Asten en koffie en thee tijdens de cursusavonden.

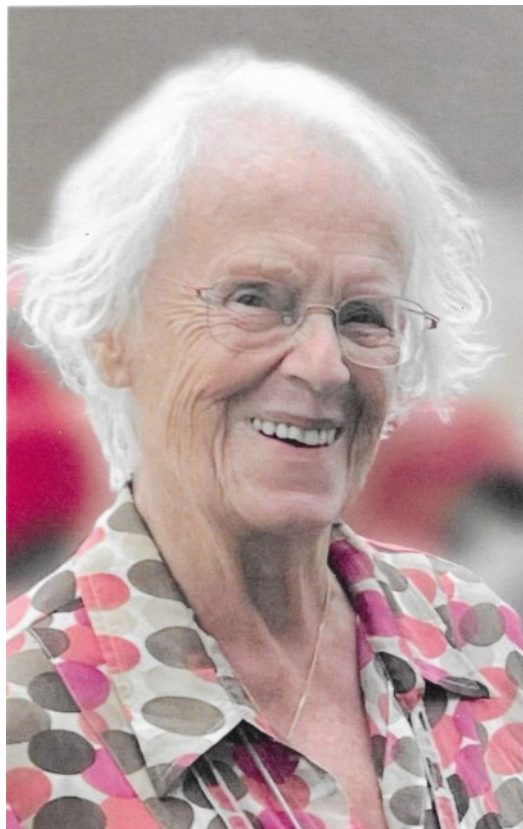
Voor nadere informatie over deze cursus, kunt u contact opnemen met:

Emile Weijters (tel. 040-2075670) of via e-mail e1000acmw@gmail.com.

Hier kunt u zich ook aanmelden voor de cursus.

In Memoriam Fransje van der Schoor

Op 19 september overleed Fransje, één van onze buitengewoon actieve IVN-leden. Jarenlang was ze een heel energiek en inspirerend lid van onze scholenprojectgroep.

Met haar bijzondere creativiteit wist ze, samen met haar vaste maatje Janny Koopman, aan elk nieuw project een stukje eigenheid toe te voegen. De natuur was haar passie, daar kon ze intens van genieten. Maar ze was ook een onderwijzersmens in hart en nieren. Ze genoot ervan om kennis door te geven, want kennis leidt tot zorg en liefde. Ze zocht alles op, wilde alles tot in de puntjes weten. Dus zat ze vaak met haar neus in de boeken. Nét zolang tot ze gevonden had wat ze zocht!

Dat gevoel voor detail kwam ook heel goed van pas bij onze inventarisatiegroep. Op verzoek van Natuurmonumenten struinden we met een enthousiast groepje jarenlang op woensdagochtend door nieuw aangekochte gebiedjes. De bedoeling was, dat zo exact mogelijk werd genoteerd wat er groeide en bloeide.

Elk jaar kregen we een ander gebiedje en ook hier genoot ze intens van, totdat het lichamelijk niet meer ging. Toen haar man Ad overleden was, verhuisde ze naar Zorgvilla Waalre. Een hele overgang, waar ze best wel aan moest wennen. Maar ook hier wist ze de natuur op te zoeken.

Ze genoot van de prachtige wolkenluchten, het opkomen van de zon en zelfs in haar laatste nacht: het schijnen van de volle maan! Zoals haar kinderen aangaven bij de afscheidsdienst: zij was helemaal zichzelf en gaf op haar eigen manier kleur aan het leven! En dat wist ze op een prachtige manier dóór te geven aan haar kinderen.

Nelly van der Burgt

De Nacht van de Vleermuis

Een flinke groep mensen en kinderen had zich op vrijdagavond 30 augustus om 21.00 uur verzameld in het IVN-gebouw. Leo Klok hield een presentatie over de vleermuis. Gretig beantwoordden de kinderen de vragen van Leo maar stelden zelf ook heel goede vragen.

Kort nadat het gezelschap op pad was gegaan werd de eerste gewone dwergvleermuis gehoord die tegen de lichte hemel goed kon worden gezien. Ook zijn laatvlieger, rosse vleermuis en grootoorvleermuis volop gezien. Een laatvlieger (ongeveer 2,5 keer zo groot als een dwergvleermuis) was bezig met het vangen van insecten. Prachtig joeg hij ze heen en weer tegen de lichte hemel.

De gewone dwergvleermuis liet zich meerdere keren zien. De kinderen waren zo enthousiast dat ze de vleermuizen bleven volgen. Zodra er weer één te zien was, riepen ze naar elkaar “kijk daar” en iedereen volgde de vleermuis. Geweldig om zo de kinderen deze avond te zien beleven. Soms was in het geluid van de laatvlieger een “buzzz”-geluidje te horen, het moment dat hij een insect te pakken had.

De batdetector-geluiden vonden ze prachtig, ook omdat ze zelf met een kinderdetector konden werken. Ze hadden al snel door, dat zodra er een geluidje te horen was, ze naar boven moesten kijken. Bij het afsluiten van de vleermuisexcursie werd vastgesteld dat het een bijzonder mooie en leerzame avond was geweest. Vier soorten vleermuizen waren heel goed te zien en te horen. De kinderen waren superenthousiast.

Leo bedankt voor je geweldige presentatie. Enkele maanden geleden had ik niet gedacht dat we dit samen weer zouden oppakken met het jeugd IVN. Je kon niet mee naar buiten met de jeugd maar hopelijk loop je volgend jaar weer mee.

Jan Schutjes

Boomfeestdag 2024: een natte bedoening

verslag scholenwerkgroep Aalst-Waalre

De derde woensdag in november is inmiddels vaste prik: de jaarlijkse Boomfeestdag. Dit jaar met het thema "Van boom tot bos". In alle vroegte stonden de mensen van het IVN en de gemeente op de plantlocatie te wachten.

De dag begon met lichte regen. En tijdens het wachten begon het zelfs stevig door te regenen. Maar groep 8 van de Drijfveer trok zich er niks van aan. Zij waren op de fiets naar de Meeris gekomen.

Net als vorig jaar was deze plek gekozen om tijdens de Boomfeestdag zo'n 1000 jonge boompjes te planten. Op het veld ernaast staan de boompjes die vorig jaar zijn aangeplant.

Na het welkomstwoord van burgemeester Oosterveer, gingen de kinderen aan de slag. In tweetallen, drietallen, en soms met hulp van iemand van de natuurwerkgroep, werd een behoorlijk aantal boompjes geplant.

Daarna kwamen de leerlingen van groep 8 van de Wilderen. Op dat moment was de regen veranderd in natte sneeuw. En toch gingen ook zij met een schep in de ene hand en een aantal boompjes in de andere hand het veld in. Iedereen kon meerdere boompjes planten: ruwe berk, hazelaar, populier, zomereik, boswilg, lijsterbes en de winterlinde.

Helaas hadden de andere scholen ervoor gekozen om, gezien de slechte weersvoorspelling, niet te komen. De boompjes die daardoor overbleven, zullen later alsnog geplant worden.

Over een tijd wandelen of fietsen we hier langs deze strook en kunnen we een mooi stukje nieuw bos bewonderen. Maar hopelijk dan wel onder betere weersomstandigheden!

Ellen Alting Siberg

Paddenstoelen gespot bij de IVN paddenstoelenwandeling door Riethoven

De stam van de vrijheidsboom die bij de ingang van de vlindertuin ligt is ingenomen door de spekzwoerdzwam.

Ook in de vlindertuin gezien onder andere de geweizwam en de oranjerode stropharia.

vliegenzwam

dennenvoetzwam

spekzwoerdzwam

Verslag WOKLE (houtwallenwerkgroep)

Sinds onze Werkgroep Onderhoud Kleine Landschaps Elementen (WOKLE, in de volksmond houtwallengroep) bestaat, knotten we de wilgen langs de Dommel, vanaf de Peedijk in Borkel tot de Belgische grens.

Waar een wilg het begeven heeft, planten we een wilgenstaak terug, die normaal gesproken weer uitgroeit tot een volwaardige wilg. Oké, dat duurt wel een aantal jaren, maar ze groeiden tot enkele jaren geleden nog uit tot een volwassen wilg.

Tot enkele jaren geleden dus. Zoals bekend heeft men in 1988 de bever in de Biesbosch geïntroduceerd. Langzaam maar zeker heeft dit dier de mooie Dommel ontdekt en knaagt er lustig op los. Opnieuw planten waar een omgeknaagde wilg stond heeft geen zin, de week erop ligt ie alweer horizontaal, vers hout is kennelijk nog lekkerder.

Op zaterdag 23 november heeft onze Willem bever het toch erg begaaid (bont gemaakt, voor wie dit Brabantse woord niet kent) dat ziet u op bijgaande foto's.

We hebben aan de beheerder van het gebied gevraagd om gaas waarmee we een opnieuw geplante wilg konden beschermen. We kregen echter te horen dat wilgen niet langs een rivier, maar dwars op een rivier gezet moeten worden. Dit zou met de waterhuishouding te maken hebben. Het fijne weet ik hier niet van, wellicht kan iemand hier in een ander nummer wat over vertellen?

Dan het knotten zelf, een aantal jaren terug werd door de vogelwerkgroep gevraagd om de wilgen om-en-om te knotten, zodat vogels niet meteen hun nestgelegenheid kwijt zouden raken.

Volgens dezelfde beheerder heeft het voor vogels nauwelijks of geen invloed op de vogelstand.

Heeft om-en-om knotten dan geen zin? Jazeker wel, niet voor de vogels, maar voor de vleermuizen. Als alle wilgen geknot worden, heeft een vleermuis moeite om zijn locatie te bepalen.

Al met al, het knotten van wilgen blijft een leuke bezigheid, evenals werken in de natuur.

Dus wie zin heeft, op zaterdagochtend verzamelen we om 9 uur bij het IVN-gebouw aan de Bosstraat.

Graag wel even van tevoren aanmelden bij Wim van Amelsvoort, telefoonnummer 06-12719295 of per mail: amelsvoort36@hotmail.com

Karton op de borders

Als tuinwerkgroep van onze tuin bij D'n Nieuwe Hof hebben we besloten een aantal borders flink aan te pakken.

Bij drie borders zijn we begonnen deze vrij te maken van de wortels. Deze zijn in de loop van tientallen jaren een ondoordringbare massa gaan vormen. Dit heeft weer invloed op wat er in zo'n border op kan komen, groeien en bloeien.

We zijn ook bezig deze en andere borders met grote, dikke platen karton af te dekken. Afdekken met karton is een effectieve manier om ongewenste begroeiing, onkruid of gras te onderdrukken en tegelijkertijd de bodem te verbeteren door het toevoegen van organisch materiaal.

Het karton blokkeert zonlicht waardoor de zaden niet zullen ontkiemen en aanwezig onkruid zal afsterven. Het karton vergaat langzaam door het seizoen heen en voedt de bodem met organisch materiaal, wat weer het bodemleven stimuleert. Aan het einde van dit proces heb je een schoon stukje grond van verbeterde kwaliteit, klaar voor gebruik als tuin!

Dylan Brand

Boomfeestdag

Valkenswaard

Op woensdag 13 november werd de gemeente Valkenswaard weer een stukje natuurrijker!

Leerlingen uit groep 7 en 8 van basisschool De Dorenhagen gingen aan het werk in het gebied 'Het Broek' bij Dommelen-Zuid. Daar werden 46 zwarte elzen geplant.

Het Broek ligt in het beekdal van de Dommel. De zwarte els hoort bij de oorspronkelijke begroeiing van het beekdal. De nieuwe bomen zullen zich er beslist thuis voelen.

Om half 10 was de officiële opening en daarna begon het planten. Rond half 11 was er koffie.

Waalre

Op woensdag 20 november was er weer een Boomfeestdag voor de groep 8 leerlingen van de 5 basisscholen uit de gemeente Waalre.

Dit jaar is het thema: van Boom tot Bos. De plantlocatie bevindt zich in de buurt van het Gat van Waalre.

Bij het planten waren ook mensen van de IVN-natuurwerkgroep Waalre, IVN-schoolgidsen, Ergon en medewerkers buitendienst van de gemeente aanwezig om de kinderen te helpen.

De dag werd georganiseerd door de gemeente Waalre in samenwerking met het IVN.

Koninklijke onderscheiding voor Huub van Melick

Op zaterdag 12 oktober ontving Huub van Melick een koninklijke onderscheiding uit handen van burgemeester Ederveen. Hij werd benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau.

Dit vanwege zijn uitzonderlijke bijdrage aan de natuurwetenschappen: in het bijzonder aan de bryologie, de studie die zich bezighoudt met mossen. Binnen de KNNV (Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging) is hij al sinds 1966 actief in de mossenwerkgroep van deze afdeling.

Hierdoor kwam hij ook in contact met de landelijke mossengroep, waar hij verschillende buitenlandse experts leerde kennen. Die maakten hem zó enthousiast dat hij ging reizen: naar Ierland, naar Schotland, naar Noorwegen en Oostenrijk.

Hij inventariseerde mossen op de Azoren, Madeira, de Canarische Eilanden en op Costa Rica. Uiteindelijk had hij zowat heel de wereld rond gereisd. Er verschenen talrijke boeken van hem, die hem internationale erkenning opleverden.

Hij gaf uiteraard ook cursussen, onder andere ook voor het IVN. En zó werd hij onze "mossenman"! Met onze schoolgidsengroep zijn wij vaak met hem op pad geweest, en zijn enthousiasme werkte aanstekelijk! Het is niet te geloven, hoeveel soorten mossen je bij elkaar op een klein oppervlak, zoals bijvoorbeeld een boomstam kunt vinden!

Maar wat mij, en zeker meer IVN-ers is bijgebleven, is het enorme belang van mossen voor onze natuurlijke omgeving! Ze zijn niet alleen prachtig om te zien, maar ze geven ook een heel goede indicatie over hoe het er vóórstaat met onze leefomgeving. Huub, proficiat met deze erkenning: dik verdiend!

Nelly van der Burgt

Begeleiders gezocht voor kindermiddagen in de Vlindertuin Waalre

Heb jij interesse in de natuur en werk je graag met kinderen? Kom dan helpen tijdens de gezellige natuurmiddagen in de Vlindertuin Waalre!

Tussen 1 april en 1 oktober organiseren we elke maand een kindermiddag voor kinderen tot en met 12 jaar. Samen met hun ouders of grootouders ontdekken zij de Vlindertuin.

Elke maand staat er een bijzonder diertje centraal waar we extra aandacht aan besteden, onder andere met toepasselijke natuurknutsels.

We zijn op zoek naar enthousiaste vrijwilligers om deze kindermiddagen met ons te begeleiden. De data voor 2025 plannen we in overleg (twee keer op een zondagmiddag en de andere keren op woensdagmiddag). Je hoeft niet op alle dagen beschikbaar te zijn. Heb je belangstelling en wil je meer weten? Neem dan contact op met:

De kindermiddaggroep
Marie-Louise den Boef
mldenboef@gmail.com

IVN-natuurwerkgroep Waalre in 2024

Sinds januari 2024 heeft er officieel een wisseling plaatsgevonden van de coördinator. Ben Putman heeft zijn taken overgedragen aan Antoon Obbing die nu de coördinator is van IVN natuurwerkgroep Waalre.

Op 25 september 2024 zijn wij als natuurwerkgroep weer gestart met onze activiteiten. Wij hebben een groot scala aan projecten en behalen mooie resultaten op percelen van verschillende land- en boseigenaren. Bij het begin van het seizoen hebben zich twee nieuwe vrijwilligers aangemeld. Wij hebben nu 48 inzetbare vrijwilligers en zijn tot medio april 2025 op de woensdag- en zaterdagochtenden werkzaam in de buitengebieden van Waalre en soms even over de gemeentegrens.

Het mooie van onze werkgroep is dat we samen veel werk kunnen verzetten en gelijkgestemd zijn wat betreft de doelen die we willen behalen. Naast dat er veel werk wordt verricht, is er ook ruimte voor de sociale aspecten: een praatje maken en elkaar informeren of helpen als dat nodig is.

Onze werkzaamheden zijn onder andere het verwijderen van opschot in vennen en heidegebieden, snoeien van wandelpaden, knotten van wilgen en het onderhouden van houtwallen en poelen. Ten behoeve van meer biodiversiteit zagen we bomen, schonen we stukjes bos op van ongewenst opschot om ruimte te maken voor het planten van nieuwe bomen en struiken. Maar ook planten we bomen als onderdeel van Plan Boom en repareren we wanden ten behoeve van de oeverwaluw. En zo nodig andere klussen die direct of indirect bijdragen aan het onderhoud of verbeteren van de natuur, zoals onlangs het ingraven van een elektriciteitskabel bij het pand van het IVN aan de Bosstraat.

Onze doelstelling is om zoveel als mogelijk de werkzaamheden handmatig te verrichten. Dit om de natuur zo weinig mogelijk te verstoren. We werken soms met gemotoriseerd gereedschap zoals kettingzagen en bosmaaiers waarbij we langzaam aan het ombouwen zijn naar gereedschap dat wordt aangedreven door accu's. "Langzaam" hangt samen met het kostenaspect en de nog beperkte capaciteit van de accu's.

Antoon Obbing

Rabobank

Rabo ClubSupport

Samen vieren we de winst

“Goed voor jouw club & geweldig voor de samenleving”

RABOBANK CLUBSUPPORT

Op woensdagmorgen 9 oktober heeft de Rabobank, in het IVN-gebouw, een cheque ter waarde van € 444,53 uitgereikt aan onze voorzitter Jan Schutjes, in het bijzijn van een 15-tal IVN-ers.

Dit bedrag is het resultaat van de “RABO ClubSupport” stemmen op onze vereniging. Wij zijn de Rabobank zeer erkentelijk voor deze bijdrage en graag willen wij de stemmers bedanken voor hun stem op onze vereniging.

Zoals ook voorgaande jaren zal dit bedrag worden ingezet voor educatieve activiteiten voor de basisscholen in ons werkgebied.

November 2024,
Emile Weijters, penningmeester

Drie zaadjes met actie 'Plant een bol voor de hommel'

Het aantal insecten is de laatste decennia enorm afgenomen. Daar zijn verschillende oorzaken voor aan te wijzen zoals minder variatie aan bloeiende planten in de natuur.

De werkgroep Biodiversiteitsherstel Valkenswaard-Waalre heeft met haar actie *Plant een bol voor de hommel* hier aandacht voor willen vragen. Dankzij een schenking is deze actie mogelijk gemaakt.

Krokusbollen

In Weekblad De Schakel / Valkenswaards Weekblad van 13 november jl. verscheen een artikel over de afname van bloeiende planten en insecten. Inwoners van Valkenswaard en Waalre werden opgeroepen in actie te komen. Via de IVN-site werden zij in de gelegenheid gesteld gratis krokusbollen te bestellen voor in de tuin of op balkon. In één week tijd hadden zich ruim 120 mensen aangemeld. Op 7 december jl. konden de deelnemers de bollen in ontvangst nemen in het IVN-gebouw in Valkenswaard.

Drie zaadjes

De werkgroep biodiversiteitsherstel wil met deze uitdeel-actie meerdere doelen bereiken. Wat poëtischer geformuleerd: wil drie zaadjes planten. Het **eerste zaadje** is (in dit geval zou 'bolletje' misschien een betere beeldspraak zijn): vergroten van de variatie aan bloeiende planten in onze woonomgeving. Door de deelnemers worden 3000 krokussen op 120 locaties geplant. Deze vormen een welkome voedselbron voor de insecten zoals de hommels, die als eerste uit hun winterslaap komen. De krokussen bereiden zich ieder jaar verder uit, een leuke bijkomstigheid van deze verwilderingsbol (*Crocus tommasinianus* 'Ruby Giant').

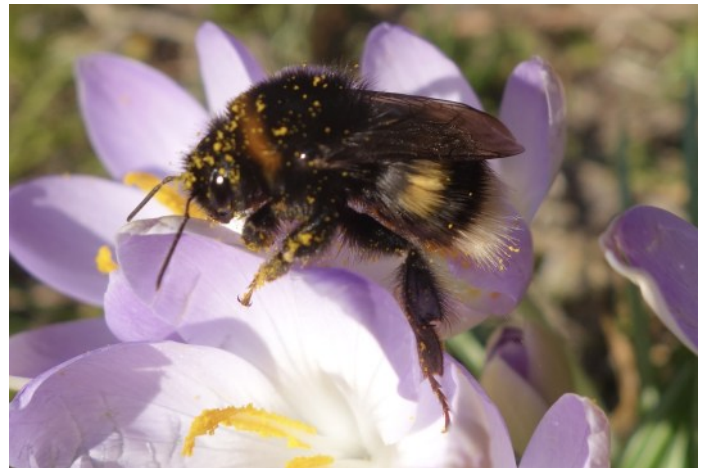
Hearts and minds

Het **tweede zaadje** moet ontkiemen in de 'hoofden en harten' van de deelnemers. Wij willen bewustwording creëren voor het belang van biodiversiteit en de ernst van biodiversiteitsverlies. Hier is een functie weggelegd voor de IVN-site en de flyer die alle deelnemers meekregen bij de bollen. Wanneer je de bestelling op de fiets komt ophalen, krijg je 25 bollen mee. Kom je met de auto dan zijn het er vijf minder. Met onze dagelijkse manier van leven hebben we invloed op herstel van de natuur. Vandaar deze extra belo-

ning voor de fietser (of wandelaar).

Zelf aan de slag

Het **derde zaadje** is: inwoners zelf aan de slag laten gaan voor herstel van biodiversiteit. In dit geval dus door zelf bollen te planten. In de flyer krijgen de deelnemers suggesties aangereikt voor welke bloeiende planten ze nog meer zouden kunnen aanplanten ten gunste van insecten (en vogels). Ook onze IVN-site staat boordevol ideeën met wat je zelf nog meer kunt doen.

Mail ons

Ideeën, (burger)initiatieven rond het herstel van biodiversiteit zijn van harte welkom bij de werkgroep biodiversiteitsherstel Valkenswaard-Waalre. Mail ze naar:

biodiversiteit.ivn.v.w@gmail.com

Peter Bleijs

GEZOCHT

Na vele jaren houden Emile en Anneke op met het bemannen van de publiekswandeling: "Op zoek naar de voorjaarsbloeiers".

Deze wordt georganiseerd op zondag 22 juni 2025 van 10 tot 12 uur.

Het zou heel jammer zijn wanneer deze wandeling niet meer door kan gaan.

Daarom heb ik me aangemeld om deze wandeling te begeleiden. Maar wie o wie wil met mij deze wandeling organiseren?

Voor meer info kun je me bellen op nummer 06-13196202.

Annelies Wagter

De Sint in D'n Nieuwe Hof

Ziva al jarenlang een trouwe Piet bij het Sinterklaashuis. Zij kreeg het gemeentelijke jeugdlintje uitgereikt vanwege haar grote inzet als vrijwilligster op velerlei gebied in Valkenswaard! En vrijwilligers, zoals Ziva, zijn er in het Pietenbestand ook velen! Wij zijn trots op jullie allemaal!

Nu we dit zitten te schrijven hebben we al drie logeerdagen achter de rug. Drie superdagen met veel bezoekers. En als jullie dit lezen is alles al weer opgeruimd en zit de Sint op de boot naar Spanje.

Wat was het weer een succes! Wij, team Sinterklaashuis Valkenswaard, danken alle vrijwilligers, in welke hoedanigheid dan ook, die het ons mogelijk gemaakt hebben om dit festijn te organiseren.

Speciaal dank aan leden van de houtwallengroep die het ons mogelijk gemaakt hebben om het blote-voetenpad weer te kunnen gebruiken als PietenPuzzelPad.

Wij wensen het bestuur en alle leden een fijne kersttijd en een gezond 2025!

Team Sinterklaashuis

Ja, ook dit jaar kwam de Sint weer heel graag logeren in het IVN-gebouw.

Na weken van voorbereiding, door heel veel vrijwilligers, was het dan zover: 20 november! De Opening! Ging het weer ons parten spelen? Welnee. Improviseren!

Het was koud en het sneeuwde volop. De koets ging niet door, te nat, te glad. De burgemeester en kinderburgemeester werden voor de opening afgezegd, maar zij hadden nog een verrassing voor een van onze trouwe Pietjes later in de middag.

Die middag werd een feest! Foto's in de sneeuw! Waarbij de Sint opmerkte: Witte Kerst of Witte Sint? We mochten weer veel kindjes blij maken.

Dan de verrassing! Om half 5 kwamen burgemeester, kinderburgemeester en wethouder Rens Pijnenburg het IVN-gebouw binnenwandelen. Ze kwamen om de Sint welkom te heten en speciaal voor Ziva Schoofs.

Paddestoelenwandeling schoolgidsen

Op woensdag 16 oktober genoten we van een prachtige paddestoelenwandeling, met als startpunt de Boswachterij in Leende. Het was heerlijk zonnig herfstweer, en door de vele regen van de afgelopen tijd, was er een overvloed aan soorten te zien.

Van de amanieten was de vliegenschwam uiteraard het meest opvallend! Met zijn rode hoed en witte stippen spreekt hij ieder kind aan! Hier wonen de kabouters, en hier schommelde kabouter Spillebeen! De boleten waren vertegenwoordigd door het eekhoorntjesbrood en de heksenboleet. Van de bovisten is de aardappelbovist (de zogenaamde stuifzwam) de meest bekende. Hij heeft de vorm van een aardappel en deze paddestoel is ook maandenlang zichtbaar. Hij draagt zijn naam niet voor niets: als je er (per ongeluk of expres!) op trapt, ontploft hij en komt er een zwarte wolk van sporen uit. Daarom wordt hij ook wel plofzwam genoemd.

Russula's waren er ook volop! Makkelijk herkenbaar aan hun dikke rechte, witte steel en fel gekleurde hoed: meestal rood of geel, maar ook wel paars. Ook deze paddestoel is heel algemeen en lange tijd zichtbaar. Zwavelkopjes horen bij de bundelzwammen. Je ziet ze massaal op dode boomstronken en ze zijn door hun gele, zwavelachtige kleur niet te missen. Het bijna puntige kopje is meestal iets oranjeachtig gekleurd. Het zijn echte opruimers. Uiteindelijk blijft er van de boomstronk niets meer over.

En dan de stinkzwam! De phallus impudicus! Je hoeft je neus maar achterna te gaan om hem te vinden! Het begint met een ei: het duivelsei. Nog nooit eerder had ik een compleet "nest" met duivelseieren gezien! Maar hier lagen er een heel

stel bij elkaar. Het witte ei barst open en dan wordt de gele dooier zichtbaar. Daaruit groeit in één dag tijd de zogenaamde stinkzwam: de phallus impudicus. Ofwel de onbeschaamde penis! In vroeger tijden vertelde men elkaar dat de heksen op deze manier gemeenschap hadden met de duivel!

We ontdekten telkens weer nieuwe soorten: onder andere kleine gele koraalzwammetjes. Door de kinderen ook wel "vlammetjes" genoemd. Een heel toepasselijke naam.

Ze lijken ook echt op kleine vlammetjes! We vonden ook verschillende exemplaren van de grote sponszwam: deze groeit op de wortels van dennenbomen. Het is een parasiet die via de wortels binnendringt en schadelijk is voor de bomen.

Ook de dennenvoetzwam kwamen we meerdere malen tegen. Momenteel staan heel veel dennenbossen er heel slecht bij.

Deze zijn in de dertiger jaren van de vorige eeuw massaal aangeplant in het kader van de werkverschaffing. Destijds bedoeld als steunpalen in de mijnen. Maar aangezien de mijnen gesloten werden tegen de tijd dat de bomen kaprijp waren, bleven al die dennenbomen staan. Zo werden het

grote monoculturen waar niets onder kon groeien. Nu worden ze massaal gekapt en vervangen door gemengd bos. Veel beter voor de biodiversiteit.

Het vochtige weer heeft gezorgd voor een prachtige, langdurige herfst. Mooie, heldere bladverkleuring. Regendruppels die als pareltjes werden aangelicht door de zon. Duizenden hangmat spinnenwebben op de heideplanten. Er was zóveel moois te zien! En samen zie je altijd méér!

Nelly van der Burgt

*nest met duivelseieren
foto: Willeke Stouten*

Stuifmeelexplosie

rubriek natuurweetjes

*meeldraden kleine brandnetel
foto: Ben van de Ven*

De grote brandnetel is tweehuizig, planten met afzonderlijke meeldraadbloemen en planten met stamperbloemen. De kleine brandnetel is echter éénuhuizig.

De bloemen, die als trosjes in de oksels van de bladeren hangen, verdienen wat extra aandacht.

Wonderbaarlijk mooi is namelijk hoe op een gegeven moment plots een kleine “explosie” van de

meeldraden plaatsvindt, waarna het stuifmeel op de wind wegdrijft.

Deze explosie vindt plaats wanneer de bloemen opengaan, de meeldraden zich plotseling strekken en daarmee het stuifmeel wegschieten.

Ben van de Ven

Winter

Winter. Je ziet weer de bomen
door het bos, en dit licht
is geen licht maar inzicht:
er is niets nieuws
zonder de zon.

En toch is ook de nacht niet
uitzichtloos, zo lang er sneeuw ligt
is het nooit volledig duister, nee,
er is de klaarte van een soort geloof
dat het nooit helemaal donker wordt.
Zo lang er sneeuw is, is er hoop

Herman de Coninck (1944-1997)

Werkgroepen

Contactpersoon

Telefoon E-mailadres

IVN-werkgroepen

Biodiversiteitsherstel	Peter Bleijs	06-30681037	p.bleijs@kpnplanet.nl
Cursussen	Cor de Jong		dejongcfj@gmail.com
IVN voor de jeugd	Ad Baken	040-2015181	jeugd@ivn-valkenswaard-waalre.nl
Publiciteit	Emile Weijters	040-2075670	e1000acmw@gmail.com
Publiekswandelingen	Yolanda Werson		secretariaat@ivn-valkenswaard-waalre.nl
Redactie afdelingsblad	Dylan Brand		natuurwijzer@gmail.com
Website	Fanny van Zon		fanny@vanzon.nu

IVN-werkgroepen Valkenswaard

Bomen	Martijn Aarts	06-21466671	martijnaarts@onsmail.nl
Leskisten	Lies van Gompel	040-2068470	
Natuurwerk Malpie	Ad Baken	040-2015181	h.baken@chello.nl
Natuurwerk Valkenswaard	Hanita en Wim van Amelsvoort	040-2042979	amelsvoort36@gmail.com
Schoolgidsen Valkenswaard	Lies van Gompel	040-2068470	liesvangompel@onsbrabantnet.nl
Schoolproject uitleen	Wil Koopman	040-2017955	wiljakoopman@onsmail.nl
Tuin D'n Nieuwe Hof Valkenswaard	Herma Veldsink		hermaveldsink@hotmail.com
Vogels	Maarten-Jan van den Braak		mj.vandenbraak58@gmail.com
Zoogdieren	Jan Schutjes	06-23269205	j.schutjes@upcmail.nl

IVN-werkgroepen Waalre

Natuurwerk Waalre	Antoon Obbing	06-28387613	antoon.obbing@gmail.com
	Henk de Vrind	06-13382793	henkdevrind@gmail.com
Schoolgidsen Aalst-Waalre	Ellen Alting Siberg	06-25048770	scholenwerkgroepaalstwaalre@ivn- valkenswaard-waalre.nl
Blindertuin Waalre	Bernard Fransen	06-22919189	fransenb@xs4all.nl
Wandelroutes	Cor de Jong		dejongcfj@gmail.com

IVN-werkgroepen Riethoven

Vlinder-insectentuin Riethoven	Sjaan Smits		info@ac-smits.nl
--------------------------------	-------------	--	------------------

Redactieleden Valkenswaard - Aalst-Waalre

Dylan Brand
Mieke van Baalen
Nelly van der Burgt
Wouter Kiela
Yvonne Schouten

LET OP

Tekst digitaal aanleveren als **los bestand** op ons mailadres:
natuurwijzer@gmail.com

Wilt u de illustraties als een **los bestand** aanleveren,
dit is belangrijk om een goede kwaliteit afdruk te krijgen.

De inleverdatum voor het **lentennummer** is
vrijdag 21 februari 2025 voor jaarverslagen,
vrijdag 28 februari voor overige artikelen.

Opknaptbeurt blote-voetenpad D'n Nieuwe Hof

**door leden van de houtwallenwerkgroep: Bram Veltman,
Pieter Ros, Nico Brom, Jan Bogaarts en Ben Drenth**

